

Erasmus + Personal Finance Programme

MODUULI 8: Vakuutukset Opettajan muistiinpanot

Koordinaattori

Lancaster Royal
Grammar School

Yhteistyökumppanit

This project has been funded with support from the European Commission. This communication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Submission Number: 2017-1-UK01-KA201-036799

Erasmus + Personal Finance Programme Moduuli 8: Vakuutukset

Opettajan materiaali

1. Mitä vakuutukset ovat?

Vakuutus on kahden osapuolen välinen sopimus, jossa määritellään mahdollinen korvaus vakuutuksen antajalta vakuutuksen ottajalle. Vakuutus sopimuksia voidaan myöntää yksityishenkilöille ja yrityksille. Vakuutuksen kohteena voi olla esimerkiksi kiinteä omaisuus tai varallisuus.

Suomessa on myös Sosiaalivakuutus:

Suomessa osa sosiaaliturvasta on järjestetty lakisääteisin eli pakollisin vakuutuksin. Pakollisten vakuutusten muodostama kokonaisuutta kutsutaan sosiaalivakuutukseksi, jonka tärkein muoto on työeläke. Työtapaturmavakuutus, sairausvakuutus, työttömyysturva ja kansaneläke perustuvat lakisääteiseen vakuuttamiseen.

2. Vakuutukset Suomessa

Vakuutukset Suomessa voidaan jaotella kolmeen malliin:

- 1) Pakolliseen sosiaalivakuutukseen:
Turvaa toimeentulon mm. lapsen syntymässä, työkyvyttömyyden, työttömyyden aikana, vanhuudessa.
 - 2) Lakisääteisiin vakuutuksiin:
Turvaa toimeentulon mm. lapsen syntymässä, työkyvyttömyyden, työttömyyden aikana, vanhuudessa.
 - 3) Vapaaehtoisin vakuutuksiin:
Kotitaloudet voivat varautua riskeihin vapaaehtoisin vakuutuksin, esim. kotivakuutus, matkavakuutus, autovakuutus.
3. Mitä ovat vapaaehtoiset vakuutukset?

Suomalaiset ovat kartoittaneet riskinsä verrattain hyvin, vapaaehtoisia vakuutuksia otetaan, jotta voidaan varautua mahdollisiin riskeihin sekä hankkia lisäturvaa, esim. vapaaehtoinen sairauskuluvakuutus, joka sujuvoittaa asiointia yksityisessä sairaanhoidossa.

Yleisesti vakuutusasiat koetaan helposti hankaliksi hahmottaa, osa kuluttajista kokee, että on hankalaa hahmottaa, mitä omat vakuutukset kattavat. Vakuutustuotteiden vertailu koetaan vaikeaksi.

Tällä hetkellä suomalaiset kokevat suurimmaksi uhaksi pitkäaikaisen sairauden. Vähintään kolmannes kokee uhaksi tapaturman, vastuun lähiomaisen hoivasta tai tulipalon. Näitä koettuja uhkia varten, saatetaan haluta lisäturvaa ottamalla vapaaehtoisia vakuutuksia.

Suomalaisten yleisin vapaaehtoinen vakuutus on kotivakuutus. Eniten korvauksia on haettu autovakuutuksesta, seuraavaksi eniten sairaskuluvakuutuksesta

4. Erilaisia vapaaehtoisia vakuutuksia:

Alla on esitelty lyhyesti yleisimpiä vapaaehtoisia vakuutuksia:

Kotivakuutus, joka tarkoittaa kodin irtaimiston vakuuttaminen niin kotona kuin mökillä. Sisältyy myös rakennusten vakuuttaminen, esim. omakotitalo tai mökki. Kotivakuutus sisältää yleensä myös asunnon sisäpintojen vakuutuksen (esim. tapetti, parketti tai kaakelit).

Vuokralla tai osakehuoneistossa asuva vakuuttaa vain irtaimistonsa, taloyhtiö on huolehtinut rakennuksen vakuuttamisesta.

Matkavakuutus

On mahdollista ottaa jatkuva tai matkakohtainen vakuutus. Matkavakuutus korvaa odottamattomat ja äkilliset sairastumiset ja tapaturmat matkan ajalta. Matkavakuutukseen voi sisältyä matkatavaravakuutus tai voit hankkia erillisen matkatavaravakuutuksen. Huomaa, että moni kotivakuutus saattaa sisältää matkatavaravakuutuksen. Muista tarkistaa asia ennen matkalle lähtöä.

Vapaaehtoinen sairauskuluvakuutus

On mahdollista ottaa itse itselleen sekä läheisilleen vapaaehtoinen sairauskuluvakuutus, joka täydentää pakollista sairausvakuutusta. Yrittäjä voi myös vakuuttaa itsensä sekä työntekijänsä vapaaehtoisella sairauskuluvakuutuksella.

Yksityisestä sairauskuluvakuutuksesta saa suojaa yleensä sairauksien ja tapaturmien varalle sekä kuolemantapauksiin. Sairauskuluvakuutus korvaa yksityisen sairaanhoidon kuluja vakuutussopimuksen mukaisesti.

Yksityistapaturmavakuutus

Yksityistapaturmavakuutuksella saa lisäturvaa äkillisiin, ulkoisen tekijän tekijän aiheuttamiin ja odottamattomien tapaturmien aiheuttamiin ruumiinvammoihin.

Kaskovakuutus,

on autovakuutus, joka korvaa omalle ajoneuvolle sattuvia vahinkoja. Kasko ei korvaa henkilövahinkoja. Kasko on lisäturvaa autoilevalle lakisääteisen liikennevakuutuksen lisäksi.

Vastuuvakuutus

Korvaa sellaiset vahingot, joista vakuutettu voimassa olevan oikeuden mukaan on korvausvastuussa.

Muita yleisiä vapaaehtoisia vakuutuksia ovat esimerkiksi kotieläimille (koirille ja kissoille) otetut eläinvakuutukset. On mahdollista vakuuttaa myös vielä syntymätön vauva.

5. Nuori henkilö ja vapaaehtoiset vakuutukset

Vakuutusten pohtiminen tulee viimeistään ajankohtaiseksi, kun muuttaa pois lapsuudenkodista. Vuokrallakin asuvan on tärkeää vakuuttaa koti-irtaimistonsa. Monet vakuutusyhtiöt tarjoavat nuorille (18-28 –vuotiaille) kotivakuutusta, matkavakuutusta ja tapaturmavakuutusta. Nuorisovakuutuksen saa edullisemmin kuin tavallisen kotivakuutuksen

On erittäin tärkeää vertailla vakuutuksia sekä vakuutusyhtiöitä, kun harkitsee vakuutuksen ottamista. Kannattaa vertailla vakuutusten kuluja, ehtoja sekä vakuutusyhtiön mahdollisesti tarjoamia etuja (bonukset, keskittämisalennus). Kannattaa miettiä, millainen vakuutustuote kattaa omat tarpeet parhaiten ja millä hinnalla.

Kun vakuutuksenottamisesta on kulunut joitakin vuosia, saattaa olla tarpeen kilpailuttaa ja vertailla eri yhtiöiden tarjoamia vakuutusvaihtoehtoja.

6. Vakuutuksiin liittyy omavastuu

Kun vahinko sattuu, omavastuu on se osa vakuutusta, jonka vakuutusnottaja maksaa itse, vakuutusyhtiö huolehtii loppuosan korvaamisesta. Jokaiseen vapaaehtoiseen vakuutukseen liittyy omavastuu. Esimerkiksi kotivakuutuksessa voi olla omavastuu, jossa rikkoutuneesta kodinkoneesta, kuten 550 euron arvoisesta televisiosta asiakas itse maksaa 150 euroa ja vakuutusyhtiö korvaa loput 400 euroa

Vakuutusta ottaessa on syytä olla tarkkana myös omavastuuosuudesta. Vakuutusnottaja pystyy yleensä itse päättämään, millaisen omavastuun ottaa vakuutukseensa. Yleensä pieni omavastuu nostaa vakuutuksen maksut korkeammiksi. Korkeampi omavastuu yleensä pienentää vakuutusmaksuja.

Vinkki:

Ole tarkkana omavastuuosuuden kanssa ja tarkista se vakuutusasiakirjoista ennen tietojen vahvistamista oikeiksi. Näin vältät ikävät yllätykset, kun vahinko sattuu.

7. Maksuhäiriömerkintä ja vakuutukset

Huomaa, että maksuhäiriömerkintä aiheuttaa vaikeuksia vakuutuksia hankittaessa! Käytännössä maksuhäiriömerkintä ei saa olla automaattisesti este vakuutuksen myöntämiselle.

Vakuutusyhtiöillä on mahdollisuus kieltäytyä myöntämästä vakuutusta, mikäli ne arvioivat, ettei vakuutusnottaja pysty huolehtimaan maksuja tulevaisuudessa. Tällaisessa tapauksessa vakuutusyhtiö saattaa pyytää vakuutuksen ottajalta jo ennalta vuoden ajalta vakuutusmaksut.

Maksuhäiriömerkintä: Maksuhäiriömerkinnän voi saada aikaisintaan noin kahden kuukauden kuluttua eräpäivästä. Usein sen saaminen kestää puoli vuotta. Luottotietojaan ei menetä pelkän laskun tai velanmaksun viivästymisen vuoksi. Velkoja lähettää useita maksuhuomautuksia ja -vaatimuksia eli perintäkirjeitä ennen kuin maksuhäiriömerkintä kirjataan luottotietorekisteriin. Viimeinen maksukehoitus on lähetettävä vähintään 21 päivää ennen maksuhäiriön rekisteröintiä. Lähde: Takuu Säätiö: <https://www.takuusaatio.fi/tietoa-ja-ratkaisuja/maksuhairiomerkinata/milloin-maksuhairiomerkinata-tulee>

Tiedot luettu 11.1.2019.

8. Vakuuttaminen Euroopan unionissa

Kuluttaja voi etsiä vakuutuksia ja kilpailuttaa niitä koko Euroopan unionin alueella, esimerkiksi autovakuutusta.

Vakuutusyhtiö **voi myydä tuotteitaan kuluttajille koko Euroopan unionin alueella joko yhtiön sivukonttorissa, verkossa tai välittäjien kautta.**

Yllä mainitut koskevat vain yksityishenkilöiden vakuutuksia, Ei lakisääteistä sosiaaliturvaa tai työhistoriaan perustuvaa työeläkettä

EU:n lainsäädäntö määrittelee, mitä tietoja vakuutusyhtiön on kerrottava kuluttajalle ennen kuin allekirjoitat sopimuksen vakuutuksesta.*

Lue lisää: Europa, Vakuutustuotteet Euroopassa

https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/financial-products-and-services/insurance-products/index_fi.htm

*Ennen kuin teet vakuutustuotetta koskevan sopimuksen, sinun on saatava vakuutusta koskevat tiedot sisältävän asiakirjan eli **vakiomuotoisen tietoa asiakirjan**. Tietoa asiakirjan avulla ymmärrät paremmin, millaisen vakuutustuotteen olet hankkimassa. Asiakirjan avulla voit vertailla eri vakuutusyhtiöiden tarjouksista vastaavista vakuutustuotteista.

9. Tarkista!

Kaikissa oman talouden hallintaan liittyvissä asioissa kannattaa olla tarkkana, niin myös vakuutusasioissa. Et tarvitse päällekkäisiä vakuutuksia, tarkista aina ennen uuden vakuutuksen ottamista, mitä olet jo vakuuttanut, mitä vanha vakuutus kattaa. Esimerkiksi useisiin kotivakuutuksiin voi liittyä matkatavaravakuutus. Alaikäisen lapsen matkavakuutus voi liittyä kotivakuutukseen tai huoltajan ammattiyhdistysetuna saamaan matkavakuutukseen.

EU-maiden kansalaisia koskee Eurooppalainen sairaanhoitokortti: kun matkustat tai olet ulkomailla tilapäisesti toisessa EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä, sinun tulisi saada lääketieteellisesti välttämätöntä sairaanhoitoa. Se tarkoittaa hoitoa, joka ei voi odottaa kotiinpaluutasi. Hoito annetaan oleskelumaan käytännön mukaisesti. Sinua hoitava lääkäri päättää, millaista hoitoa saat. Matkavakuutus kannattaa aina, sillä sairaanhoito lomamatkalla voi tulla kalliiksi, katso diassa 14 esitetyt esimerkit sairauskuluista.

10. Hintaesimerkkejä hoitokustannuksista ulkomailla

Lähde: If vahinkovakuutus,

<https://www.if.fi/henkiloasiakkaat/vakuutukset/matkavakuutus/matkustaminen/korvaako-matkavakuutus>

Hintaesimerkkejä hoitokustannuksista ulkomailla	Hinta
Lääkärissäkäynti flunssan takia USA:ssa	100–400 €
Murtuneen nilkan hoito USA:ssa	30 000 €
Sydänvaivojen hoito Espanjassa	25 000 €
Vuorokausi thaimaalaisessa turistiklinikassa	1000–2000 €
Loukkaantuneen laskettelijan hakeminen helikopterilla Alpeilla ja kuljettaminen sairaalaan	1500–3000 €

Vatsatauti Thaimaassa (lääkärissäkäynti ja lääkkeet)	100–200 €
Ambulanssilento Aasiasta Suomeen	80 000–120 000 €
Ambulanssilento Euroopan sisällä	noin 20 000 €

11. Vakuutuksista voi kertyä asiakkaalle bonusta

Vakuutuksesta kertyvä bonus on vakuutusyhtiön palkitsemisjärjestelmä huolelliselle vakuutuksenottajalle. Vakuutuskorvauksia nostamaton, vahinkoa tekemätön asiakas on vakuutusyhtiölle edullinen ja hyvä asiakas, yhtiön kannattaa maksaa jonkin verran bonusta ajalta, jolloin vahinkoja ei ole tapahtunut.

- Yleisesti ottaen vahingot pienentävät bonusta ja nostavat vakuutusmaksuja. Jos vahingoton aika jatkuu pitkään, bonus kasvaa ja vakuutusmaksu pienentyy.
- Bonukset koskevat erityisesti auto- ja liikennevakuutuksia
Huomaa, että vakuutusyhtiöiden bonuskäytännöt vaihtelevat.

12. Joitakin Suomessa toimivia vakuutusyhtiöitä

Alla on mainittu joidenkin Suomessa toimivien vakuutusyhtiöiden nimi.

If

Pohjola

Tapiola

Fennia

Turva

Lähivakuutus

Tryg

13. Mihin voin valittaa vapaaehtoisista vakuutusasioista?

Kuluttajariitalautakuntaan voi tehdä valituksen vain vapaaehtoisista vakuutuksista, jotka ovat kuluttajan itsensä ottamia.

<https://www.kkv.fi/Tietoa-ja-ohjeita/Viat-viivastykset/vakuutusongelmat/>

FINE, Vakuutus- ja rahoitusneuvonta antaa neuvoja sekä ratkaisusuosituksia vakuutus-, pankki- ja sijoitusasioihin liittyvissä ongelma- ja riitatilanteissa. FINEn palvelut ovat maksuttomia.

<https://www.fine.fi/>

14. Vertaile vakuutuksia

Vakuutusten vertaileminen vie jonkin verran aikaa. Se on asia, josta kuluttajat valittavat. Moni kokee vakuutusten vertailemisen hankalaksi. Jokaisella vakuutusyhtiöllä on omat vakuutuslaskurinsa, voit tutustua itse valitsemasi yhtiön tuotteisiin kyseisen yhtiön omilla verkkosivuilla.

Alla on muutama esimerkki sivuista, joilla voi vertailla vakuutuksia:

vertaa.fi –[sivustolla](#)

Vakuutusfakta –[sivustolla](#)

Folksam-sivuilla voit käyttää vakuutuslaskuria mm. autovakuutus, nuorisovakuutus

<https://www.folksam.fi/asiakaspalvelu/vakuutuslaskurit>

15. Vakuutussanastoa

Vapaaehtoinen vakuutus

Kotitaloudet voivat varautua riskeihin vapaaehtoisin vakuutuksin, esim. kotivakuutus, matkavakuutus, autovakuutus

Lakisääteinen vakuutus

Suomessa pakollisia vastuuvakuutuksia ovat liikennevakuutus, potilasvakuutus ja yrityksille/yhteisöille ympäristövahinkovakuutus

Sosiaalivakuutus

Suomessa osa sosiaaliturvasta on järjestetty lakisääteisin eli pakollisin vakuutuksin. Pakollisten vakuutusten muodostamaa kokonaisuutta kutsutaan sosiaalivakuutukseksi

Ostavastuu

Kun vahinko sattuu, omavastuu on se osa vakuutusta, jonka vakuutuksenottaja maksaa itse, vakuutusyhtiö huolehtii loppuosan korvaamisesta.

16. Lakisääteiset vastuuvakuutukset Suomessa

Lakisääteisistä vastuuvakuutuksista on olemassa omat lait, jotka velvoittavat ottamaan vakuutuksen lain määrittelemässä tilanteessa.

Moottorijoneuvon omistajan on otettava **liikennevastuuvakuutus**, joka korvaa henkilövahingot sekä toiselle osapuolelle aiheutetut omaisuusvahingot.

Henkilö, joka harjoittaa terveyden- tai sairaanhoitotoimintaa, ottaa **potilasvakuutuksen**, joka korvaa potilaalle aiheutetut vahingot.

Ne yritykset tai yhteisöt, joiden toimintaan tarvitaan ympäristöviranomaisten lupa, ottavat **ympäristövahinkovakuutuksen**.

17. Vuoden 2018 vakuutustutkimuksen mukaan 15 % suomalaisista tuntee jonkun, joka on huijannut vakuutusyhtiötä

Jokainen vakuutuksenottaja maksaa Suomessa lähes 50 euroa vuodessa ylimääräistä vakuutuspetosten vuoksi Finanssialan Keskusliiton laskelmien mukaan.

Marcus Ziemann: **Näin tehdään vakuutuspetos – ja jäädytään siitä kiinni**. 11.8.2017 YLE uutiset.

<https://yle.fi/uutiset/3-9770043>

YLE:n uutisen mukaan:

Ahneus ja halu saada rahallista hyötyä pienellä vaivalla on yleisin syy vakuutusvilpin takana.

Kaikki yhteiskuntaluokat tekevät vakuutuspetoksia. Vähävaraiset tekevät vähiten vakuutuspetoksia, koska heillä ei yleensä ole ylimääräisiä vakuutuksia.

Vakuutuspetoksiin syyllistyvät voidaan jakaa kolmeen ryhmään; yksittäiset liioittelijat, suunnitelmalliset toteuttajat ja järjestäytyneet rikolliset.

Lue lisää Vesa Mutttilaisen ja Anja Lohinivan artikkelista:

<https://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste42009/vakuutuspetoksetpoliisinjavakuutusalanakokulmasta.html>

18. Lähteitä:

Europa, Sinun Eurooppasi –sivusto https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/financial-products-and-services/insurance-products/index_fi.htm Tiedot luettu 29.10.2018.

Finanssiala <https://www.finanssiala.fi/>

Hupsis – nuoren vakuuttajan tietopaketti. Vakuutus- ja rahoitusneuvonta.

<https://www.fine.fi/media/julkaisut-2014/hupsis-2014.pdf>

Vesa Mutttilainen ja Anne Lohiniva: Vakuutuspetokset poliisin ja vakuutusalan näkökulmasta.

<https://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste42009/vakuutuspetoksetpoliisinjavakuutusalanakokulmasta.html> Tiedot luettu 3.11.2018.

Sosiaali- ja terveysministeriö vakuutusasiat <https://stm.fi/vakuutusasiat>

Vakuutus- ja rahoitusneuvonta <https://www.fine.fi/>

Vakuutusfakta <http://www.vakuutusfakta.com/> Tiedot luettu 11.1.2019

Vakuutusturva Euroopan unionissa

https://europa.eu/youreurope/citizens/vehicles/insurance/index_fi.htm Tiedot luettu 29.10.2018.

MODUULIT:

1. Pankkiasiat
2. Turvallisuus internetissä
3. Palkat
4. Verotus
5. Budjetointi
6. Lainat
7. Asuntolaina
8. Vakuutukset
9. Sijoittaminen
10. Eläkkeet

www.personalfinanceprogramme.eu

www.facebook.com/Personal-Finance-Programme-PFP

[@PFPproject](https://twitter.com/PFPproject)

[Personal Finance Programme](https://www.youtube.com/Personal-Finance-Programme)